

MUNKÁSKAMARA – MUNKAKAMARA

ÍRTA:
HILSCHER REZSŐ

A magyar sajtóban az utóbbi időben számosan foglalkoztak a munkáskamara kérdésével. A hozzászólások legtöbbször azt mutatja, hogy a munkáskamara intézményének lényege, közgazdaság- és szociálpolitikai hivatása felől közvéleményünk általában tájékozatlan s innen származnak a naivitások, melyek különösen a napilapok útján jutnak el a közönséghez. Elsősorban a szakszervezeti mozgalom ellenségei látják az időt elérkezettnek a szakszervezetek megsemmisítésére és a munkáskamarával való helyettesítésükre. A kérdést így teszik fel: „Szakszervezet vagy munkáskamara?” Milyen világos bizonyíték ez arra, hogy aki így kérdez, nagyon távol van mind a szakszervezet, mind a munkáskamara rendeltetésének ismeretétől.

A szakszervezet egyidőben társadalmi önszegélyintézmény és érdekképviselő, a munkáskamara pedig egyszerűen érdekképviselő amellet, hogy nyilván jogi szerv lévén, tevékenységét a munkásság érdekeinek szolgálatán át az egész nemzeti közösség szolgálatába állítja. A szakszervezet önszegélyintézményi és érdekképviselői együttes hivatásában az olyan autoritatív államban, mely az egyetlen, a kizárólagos jogú szakszervezetet (Olaszország), vagy a másként nevezett, de

nagyjában azonos rendeltetésű szervezetet (Német Nemzeti Munkafront) valósította meg, elvégezheti a munkáskamarák feladatait, sőt elképzelhetünk olyan esetet is, amidőn demokratikus berendezkedésű államokban a különböző irányzatokhoz tartozó szakszervezeteknek e célra létesített munkaközössége tölti be a munkáskamara szerepét, vagy, miként ez Lettországból az 1936. évben megvalósult, a törvény révén kizárólagos joggal létesített szakszervezetek munkája szervesen kapcsolódik a munkáskamara tevékenységéhez.

A munkáskamara a szakszervezeteknek az erkölcsi, kulturális, gazdasági és szociális önszegély keretében történő közreműködését semmiképpen sem nélkülözheti. Ezért nem lehet így feltenni a kérdést: „Szakszervezet vagy munkáskamara?”

A munkásságnak törvénnyel létesített, hivatalos jellegű érdekképviselője nemcsak munkáskamaraként, hanem *munkakamaraként* is megvalósulhat. A munkáskamarában a munkásság kizárólagos, önálló, külön szervezetben működő intézménye jelenik meg, míg a munkáskamarában a munkásság és a munkaadók érdekképviselője egyazon intézményen belül, paritásos alapon kéleltre olyképpen, hogy a két csoport egységes keretben,

külön-külön szekcióban dolgozik, azonban intézményes együttműködésük kötelezettsége biztosítva van. A munkakamarák gondolata szolgálhatott ösztönzésül a fasisztarendszernek, amikor a munka és tőke érdekeinek közös kiegyenlítését célzó korporációkat megteremtette.

Ha a munkáskamarák, illetve munkakamarák eddigi történetét vizsgáljuk, látjuk, hogy létesítésük kezdeményezése legtöbbször egyenesen a munkásság oldaláról indult ki és mindig maga a szakszervezeti mozgalom volt az, amely az intézmény megteremtése érdekében a legerőteljesebben harcolt. Az intézménynek sohasem volt szakszervezetellenes tendenciája, sőt éppen az volt és az lesz mindig az igazi feladata, hogy a társadalmi önszervezetek közérdekű munkáját előmozdítsa, eredményesebbé tegye.

Az intézmény a gazdasági élet öngazgatásának vonalába esik s a demokratikus irányzat szülötte. Megvalósításában lépést láttak a *munkásságnak a munkaadókkal való egyenjogúsítása felé*, amennyiben a munkaadók számára a legtöbb államban megteremtették törvényes úton a hivatalos érdekképviseletet, a munkásságnak azonban ezeket nélkülöznie kellett.

Abban, vájjon az intézmény munkáskamara vagy munkakamara alakjában állíttassék fel, a vélemények általában megoszlottak, inkább érzelmi, politikai, célszerűségi szempontok vezették a kétféle felfogás híveit.

A császári Ausztria munkásmozgalma már régóta sürgette az intézmény megvalósítását. Az 1872. évben egyik osztrák munkásgyűlés hozott ilyen irányú határozatot és a kívánsággal azóta állandóan találkozunk az osztrák munkásság akció-programjában. A kormány ennek nyomán több törvényjavaslatot dolgozott ki, melyek lényege az, hogy a kereskedelmi kamarák székhelyein munkáskamarákat állítanának fel. A munkáskamarák tagjainak száma az illetékességi körzetükhöz tartozó munkásság létszáma szerint alakulna. A tagokat a kamara körzetén belül legalább két év óta dolgozó, betegségi biztosításra kötelezett, írni-olvasni tudó férfimunkások választanák, akik életüknek legalább 24. évét betöltötték. A törvényjavaslatok a munkáskamaráknak fontos szerepet szántak a munkásvédelmi törvényhozás előmozdítása, a szociális érdekű törvényjavaslatok elkészítése vagy megbírálása, a szociális statisztikai adatgyűjtés megszervezése és keresztülvitele területén. A javaslatok azonban nem tudtak eljutni a törvényhozási tárgyalásig.

A világháború befejezésével az új *Német-Ausztria* törvényhozása az akkoriban lényegesen megerősödött szakszervezeti mozgalom nyomása alatt megvalósította a munkáskamara intézményét, mely az 1920. évi február hó 26-i és március 10-i törvény alkotása. Az országban hét munkáskamara alakult azzal az általános célkitűzéssel, hogy az iparban, a kereskedelemben, a közlekedésben és a bányászatban foglalkoztatott munkások és alkalmazottak gazdasági érdekképviseleti, ezzel egyidejűleg pedig erkölcsi, kulturális, gazdasági és szociális helyzetüket előmozdító szervei legyenek. E munkáskamaráknak érdekképviseleti minőségükben szerepet szántak a gazdasági életnek az érdekeltek öngazgatásárbizása területén is, a gazdasági demokrácia későbbi megvalósításának szándékával. A németausztriai munkáskamarák feladatköre eléggé terjedelmes volt: a törvényhozás és a közigazgatás számára vélemények, javaslatok, jelentések készítése, a munkaviszony, a munkásbiztosítás, a munkapiac, az általános munkásvédelem, a lakáskérdés, a népelelmezés, a népművelés kérdésében; az ipar, a kereskedelem, a közlekedésügy előmozdítását célzó intézkedések kezdeményezése; megbízottak kiküldése olyan testületekhez és intézményekhez, ame-

lyeknél a munkásság hivatalos érdekképviseletét a fennálló rendelkezések előírják; a munkásság szakszervezeteinek nyilvántartása; végül adatgyűjtő és kutatómunkák szervezése és keresztülvitele a munkásság helyzetének megismerése érdekében. A hatóságok tartoztak minden kérdésben, amely a munkásságot érintette, javaslataikat véleményadásra a munkáskamarákhoz megküldeni. A munkáskamaráknak joguk volt a hatóságokhoz, a kereskedelmi és iparkamarákhoz, a munkásvédelmi intézményekhez, az üzemi tanácsokhoz felvilágosításkért, adatok közléséért fordulni. A németausztriai munkáskamarák azokat a munkásokat, illetve alkalmazottakat képviselték, akik a betegségi biztosításról, illetve a kereskedősegédekről szóló törvény hatálya alá tartoztak, vagy akik a nyugdíjbiztosítást szabályozó törvény szerint tisztviselői jellegű munkát végeztek. Az egyes kamarák tagjainak száma legalább 30, legfeljebb 100 volt, aszerint, hogy milyen számú választásra jogosult tartozott keretükbe. A tagokat titkos szavazással, a nemzetgyűlési képviselő választásánál érvényesülő szabályok szerint választották öt év tartamára.

Az egyes kamarákon belül munkási és alkalmazotti főcsoport alakult, míg a főcsoportok két-két alcsoportra tagozódtak: ipari és közlekedési munkások, illetve alkalmazottak alcsoportjára. A kamarai tagokat névjegyzék alapján a viszonylagosság elve szerint választották, amelynek érvényességéhez legalább 100 választójogosult aláírását kívánták meg, vagy pedig olyan szakszervezetnek kellett azt benyújtania, amelynek legalább 100 tagja volt. Választójoga a 18. évet betöltött és a kamara területén legalább két hónap óta munkában álló munkásoknak és alkalmazottaknak volt, bármilyen állampolgárok is lettek legyenek. Választhatók voltak az életük 24. évét elért olyan osztrák állampolgárok, akik legalább három év óta dolgoztak az ország területén s a választás idejében munkahelyük a kamara illetékességi körzetéhez tartozott. A munkáskamara élén az elnök állott, akit a kamara közgyűlése saját tagjai közül választott. Az egyes csoportokhoz tartozó tagok maguk sorából egy-egy előljárót választottak, akik az elnököt helyettesítették és vele együtt a kamara előljáróságát alkották. A munkáskamarák tagjai tiszteletbeli munkát végeztek, de felmerült kiadásait felszámíthatták. A kamarák adminisztrációját szociálpolitikai képzettségű, rendes fizetéssel bíró titkár látta el. A kamarák szakbizottságot küldtek ki a fontosabb kérdések tanulmányozására és előkészítésére. A fenntartási költségeket a kamarák illetékességi területén dolgozó munkások és alkalmazottak viselték, akiknek járulékát a munkaadók tartoztak a keresetből levonni és beszállítani. Német-Ausztria munkáskamaráinak tevékenységében a szakszervezeti mozgalomnak élénk szerepe volt. Alkalmat adtak arra, hogy a különböző irányzatú szervezetekhez tartozó és így igen megosztott munkásság képviselői ne csak találkozzanak egymással, hanem együtt is dolgozzanak az egész munkásság érdekéért. Erre az együttműködésre különösen jellemző példákat látunk a háború utáni Németbirodalomban az 1919. évben megkötött általános munkaközösség, Svájcban pedig a vas-és fémiparban az 1937. évben megkötött munkaközösség keretében.

Német-Ausztria munkásvédelmi törvényhozásának a háború utáni fejlődése szorosan összefügg a munkáskamarák tevékenységével. A munkaadók érdekképviseletével való kapcsolatok intézményesültek, aminek révén a munkásság számos előnyhöz jutott s a munka és tőke közeledése terén jelentős előhaladás mutatkozott, bár sokkal teljesebb lehetett volna az eredmény, ha a munka és tőke képviselői hátsó gondolat nélkül kívánták volna

a jóindulatú együttműködést és a két csoportnak egyoldali önző magatartásán múló ellentétei kevésbé élesen jelentkeztek volna. Egyébként a munkakamara létesítésével megszűnt az egyoldalúság, amely eddig csupán a munkaadó érdekeltségnek biztosított törvényhozási úton hivatalos szervezetet, míg a munkásságot ebből a szempontból mellőzte.

Belgium törvényhozása a munkásság és a munkaadók érdekképviselőinek ugyanegy intézmény: a munkakamara keretében való összefoglalását látta célszerűnek, amidőn még az 1887. évben megvalósította a *Conseils de l'Industrie et du Travail* elnevezésű szervezetet. A király hatáskörébe tartozik a munkakamarák felállításának elrendelése akár a kormány, akár a munkásság, illetve munkaadók kívánsága alapján. A munkakamarán belül minden jelentősebb iparágnak külön csoportja van, melyekhez 6-12 tag tartozik. A belga munkakamara számára a törvény a munkásvédelem ügyének előmozdítását, a munkaadók és munkások békés együttműködésének biztosítását, a gazdasági életet szolgáló javaslatok előkészítését, a szociális és gazdasági problémákkal kapcsolatos adatgyűjtések organizálását és elvégzését írja elő feladatul.

A belga munkakamarák nagy hátránya az egyetemes, az összefogó szervezet hézagos volta, melyet azonban kiegyenlít az a jóakarát, amely a belga munkásság és munkaadók részéről egymás irányában, kétségtelenül legtöbbször vallási motívumok hatása alatt olyan építő jelentőséggel számos területen megnyilvánul.

Franciaországban egy, az 1900. évben hozott törvény jogosította tel a kereskedelem- és iparügyi minisztert munkakamarák felállítására ott, ahol ezt a közérdek megkívánja. A fontos ipari ágaknak itt is külön 6-12 tagú csoportjai vannak, a munkásság és a munkaadók paritásos bevonásával. A munkakamara tagjainak választásánál választójoga van minden legalább 25 éves, mindkét nemű munkásnak, alkalmazottnak és munkaadónak, aki a kamara illetékességi területén lakik és ott valamely iparban munkabérért, fizetésért dolgozik, illetve önállóan ipart folytat. Az egyes alcsoportok üléseket külön-külön tartanak, de évenként legalább egyszer együttesen is összejönnek.

A munkakamara feladata, hogy az iparral összefüggő kérdésekben a kormánynak és az érdekelteknek szakvéleménnyel szolgáljon, adatgyűjtéseket végezzen, közszáuitások és közmunkák alkalmával a megállapítandó munkafeltételeket kidolgozza, javaslatot készítsen a munkanélküliség leküzdésére, megfigyelje a munkásvédelmi törvények hatásának alakulását, s az esetleg szükségessé váló módosítások tekintetében javaslatokat készítsen. A francia intézménynek is nagyjában az a hibája, amely a belgáé.

Hollandiában ugyancsak a paritásos alapon működő munkakamara valósult meg, *Kamers van Arbeid* elnevezéssel. Királyi rendelet révén létesülhet, egy vagy több községre, vagy iparra kiterjedően. A rendeletben kell meghatározni azt is, hogy a munkakamarának hány tagja legyen. A tagok választására mindkét nembeli olyan munkások és munkaadók illetékesek, akik legalább 25 évesek s a kamara illetékességi területén tevékenykednek. A munkakamarának évenként legalább négy ülést kell tartania. Feladata: a munka és a tőke szolidáris együttműködésének szolgálata, a munkáskérdéssel kapcsolatos adatgyűjtések elvégzése, a munkaviszályok megelőzése, szükség esetén pedig azok kiegyenlítése.

*Lettországb*an valósult meg az intézmény a legszélesebb hatáskörrel, amely lényegesen meghaladja azt

a terjedelmet, amellyel a munka-, illetve munkáskamarák történetében eddig találkoztunk. A lett munkáskamara nemcsak érdekképviselői szerv, hanem egyben munkásvédelmi központ, amelynek feladatai nagyjában megfelelnek a Német Nemzeti Munkafronténak. A lett törvény a munkáskamara mellett fenntartja a szakszervezeteket és ezek munkáját szervesen összekapcsolja a munkáskamaráéval.

A szakszervezetek hatáskörét erősen elsorvasztották és a törvény a Lettország Munkáskamarája nevet viselő intézmény hatáskörébe utalja azok számának és feladatkörének megállapítását, alapszabályaik kidolgozását. E szakszervezeteken kívül más organizációk a munkások érdekvédelmével nem foglalkozhatnak. A lett szakszervezetek tehát a munkáskamarával szemben alárendeltségi viszonyban vannak. Rigában minden szakma számára külön szakszervezet, egyebütt pedig az összes szakmák számára egységes szakszervezet létesült.

A munkáskamara az egész ország területére kiterjedő hatáskörrel dolgozik, feladata a munkásságot érdeklő törvények elkészítése; véleménynyilvánítás, a munkásság érdekeinek képviselése a hatóságok és önkormányzati testületek, valamint a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet előtt; a munkásság összefogása szakszervezetekben, sportszervezetekben; a termelési, fogyasztási és hitelszövetkezetek ügyének előmozdítása; munkásvédelmi konferenciák rendezése; a szakszervezetek tevékenységének ellenőrzése; a munkások általános és szakmabeli kiképzésének biztosítása; tanoncnevelő intézetek létesítése, előadások, kiállítások, kirándulások szervezése; a különös mintaképül szolgáló munkások kintüntetéséről való gondoskodás; a munka múzeumának felállítása; munkásvilágosító, tanácsadó és jogvédő iroda fenntartása; családi kertek, családi házak, gyermekotthonok, üdülőotthonok létesítése; munkanyilvántartó és munkaközvetítőhivatalok fenntartása; a munkafeltételek alakulásának, a szabadidő felhasználásának, a munkások lakásvizonyainak, a műhelyeknek rendszeres vizsgálata; a kölcsönöségi alapon működő munkássegélypénztárak (temetkezési, kiházasítási, rokkantsági és öregségi) felállítása, a megelőzők átvétele és fenntartása; munkásklubok, olvasótermek és könyvtárak, ételmisszeráruüzletek létesítése; a kollektív szerződések megkötésénél, alkalmazásánál, megszűnésénél követendő eljárás szabályozása; a munkaadószervezetekkel való kapcsolat állandósítása, a munkások és munkaadók közötti együttműködésnek az igazságosság, a kölcsönös jogok és köteleességek jegyében történő biztosítása; becsületbíróóságok alakítása, a munkásság egymásközötti vitáinak elintézésére; közreműködés a munkaviszonyból és a munkaszereződésből a munkások és munkaadók között keletkező viszályok elintézésében, illetve megelőzésében; képességvizsgáló intézet alapítása; a munkával kapcsolatos statisztikai adatgyűjtésnek az állami statisztikai hivatal utasítása szerinti elvégzése.

A lett munkáskamara száz rendes és ötven póttagból áll, akiket a miniszterelnök, vagy az általa megbízott miniszter háromévi tartamra, a kamara előljárósága által javasolt személyek közül kinevez. Olyanok is kinevezhetők, akik a javaslatban nem szerepelnek ugyan, de a munkásvédelem területén érdemeket szereztek. A kamara első alakulásakor a tagokat a szakszervezetek tagjai közül nevezik ki. A kamara élén az elnök áll, az előjárósági tagjai: az elnök, helyettese, a négy alelnök és az illetékes miniszter képviselője. Az elnököt, helyettesét és a négy alelnököt az illetékes miniszter a kamara tagjai közül nevezi ki.

A lett munkáskamara egész felépítése az autoritatív államfelfogást tükrözi vissza s az eddigi a szakszervezeti mozgalom feladatkörébe tartozott legtöbb munkakört kisajátította. A munkáskamara létesítése óta eltelt rövid idő miatt még nincsen módunk arra, hogy tevékenységének eredményeit elbírálhassuk. Mindenesetre meg kell állapítanunk, hogy a törvény, amidőn a munkáskamara egyik főfeladatául a munkásság önszegélytörvényeinek előmozdítását teszi, ellentmondást tartalmaz, mert a szakszervezeti mozgalomnak erőszakos módon megvont keretbe való szorítása és erőinek szabad kibontakozását megakadályozó intézkedései éppen ennek ellenkezőjét eredményezik. Az önszegély gondolatának a szabadság az éltető levegője és minden bürokratizáló törekvés félbetöri a lendületet, az erkölcsi alapon álló ember örökké építeni, tökéletesíteni akaró buzogását. Ez a bürokratizálás akár az államhatalomnak, akár maguknak a szakszervezeteknek részéről is történik, egyaránt pusztító jellegű. Az autoritatív államok szociálpolitikája ma is abból a hatalmas erkölcsi tökéből él és azt variálja, alakítja a maga egyoldalú szempontjai szerint, amit a társadalmi önszegélymozgalmak, elsősorban a szakszervezeti mozgalom kitermeltek és egészen bizonyos, hogy a forrás elsorvasztása után nagyon vérszegények lesznek az artériák, amelyekből az újabb, a módosult és megszorított szociális szükségletek biztosítása érdekében meríteni lehet.

A szociális mozgalom, mely a munkásmozgalom szakszervezeti ágát is magába foglalja, a maga erejéből kezdeményezte és kísérletezte ki mindig a megoldásokat, amelyeknek továbbépítését és befejezését a közület veszi át. Alig van olyan intézménye a közületi szociálpolitikának, melynek elindulása az első szálakon nem lenne társadalmi kísérletekre visszavezethető.

A Németbirodalomban különösen az elmúlt évszázad utolsó szakaszában erősödtek meg a hangok a munkás-, illetve munkakamarák megvalósítása érdekében. E követelések hatása alatt tűzte ki a Gesellschaft für soziale Reform az 1904. évi kongresszusára a kérdés tárgyalását. A tárgyalás anyaga sokoldalú, változatos, a pártoló és ellenző érvek sokadalma vonul fel benne. A német szociálpolitika kiválósága: *Anion Erkelenz* itt a munkáskamarák mellett foglalt állást.

A német szakszervezeti mozgalom részéről szinte állandóan megnyilvánult a kívánság az intézmény megvalósítására, azonban még a mozgalmon belül sem sikerült mindig a megegyezés a tekintetben, vajjon munkáskamara, vagy munkakamara formájában volna az legalkalmasabban, a legeredményesebben életre hívható. Az 1905. évi kölni szabad szakszervezeti kongresszuson is e körül vitáztak. *Ottó Hue* a munkáskamarai formát követelte, míg *Paul Umbreit* egész modern formában rajzolta meg a munkakamara szervezetét és feladatait, melyek a munkásvédelmi törvénytervezetek készítésén, javaslatok, vélemények szolgáltatásán kívül, a kollektív szerződések létrejöttének előmozdítását, a munkásvédelmi intézmények tevékenységének kialakításában és ellenőrzésében való tényleges részvételt is magukban foglalják. A kongresszus Hue javaslatát fogadta el annak ellenére, hogy Umbreit sokkal inkább megfelelt volna a munkásság érdekeinek. A határozat meghozatalára azonban hatott a munkásság körében élő ellenzéki szellem, mely a kormánynak a munkakamarák felállítására irányuló szándékában az ipari bíróságok megmentését célzó kísérletet véli felismerni. Még néhányszor tárgyalták a kérdést kimerítően a szakszervezeti kongresszusok, a kormány által többször átdolgozott törvényjavaslatok ösztönzése alapján. E törvényjavaslatok lényege általában az volt, hogy az intézmény

munkakamaraként lenne felállítandó, a gazdasági élet békéjének, a munkásság és a munkaadók együttműködésének biztosítása érdekében. Feladatuk lenne a munkásvédelmi és ipari problémákban a hatóságok számára véleményt, felvilágosítást adni, az adatgyűjtéseket elvégezni, a munkásvédelmi intézmények irányításában résztvenni, a munkaviszályokban egyeztető hatáskört betölteni.

Az 1919. évben kormányrendelet valósította meg a munkakamarákat a ruhrvidéki és felsősziléziai bányák vonatkozásában azzal a célkitűzéssel, hogy ezek a bányák szocializálása s a termelés és fogyasztás szabályozása érdekében a szükséges előkészítést elvégezzék. Munkakörük ezenkívül igen terjedelmes volt, amennyiben a munkások és munkaadók együttes és különös gazdasági és szociális érdekeinek előmozdítására, a munkásvédelmi törvényhozás elé javaslatok készítésére, a kollektív szerződések létrehozatalára, a munkaviszályok kiegyenlítésére, a munkások és munkaadók közötti együttműködés biztosítására, a munkaközvetítés megszervezésére voltak hivatottak. E munkakamarák paritásos alapon működtek, fenntartási költségeiket felerészben a munkások, felerészben pedig a munkaadók viselték.

Bremában az 1924. évben munkáskamarát létesítettek. Feladata volt, hogy a szenátusnak a munkásvédelem kérdésében tanácsot és véleményt adjon. A munkáskamarában 11 szakbizottság működött; nemcsak az ipari szakmáknak, de a mezőgazdaságnak is volt ilyen bizottsága.

A *Saarvidéki Kormányzóbizottsági* mely a Nemzetek szövetséget képviselte, az 1925. évben felállította a munkáskamarát azzal a hivatással, hogy a munkásság és a munkaadók közötti kapcsolatokat biztosítsa. E kamara a munkásvédelem tekintetében véleménytmondó és javaslatkészítő szerv volt, egyben nyilvántartotta az érvényes kollektív szerződéseket is.

A weimari Németbirodalomban olyan gyakran megismétlődő és hosszantartó munkaviszályok kiküszöbölésére irányuló szándék is később arra a felfogásra hangolta a szakszervezeti mozgalom vezetőségét, hogy a paritásos munkakamarákért szálljon inkább síkra s ne a munkáskamarákért. De az ösztönző erők sorában ott volt a gazdasági demokráciának gondolata is, amely a munkásságot a gazdasági élet szervezésében és irányításában a munkaadókkal egyenjogósítani kívánta s ez egyenjogúsításnak a paritásos munkakamara, melyet később a gazdasági életnek az érdekeltek által való öngazgatása szervezévé akartak fejleszteni, igen szilárd kiinduló pontja lehetett volna.

Olaszországban nem törvényes intézkedéssel, hanem a szakszervezetek által valósultak meg a munkáskamarák, melyeknek feladata különösen a munkásság érdekeinek védelme, a munkásvédelmi törvényhozás előmozdítása, a munkaközvetítés megszervezése volt. A munkáskamarák községi támogatásban részesültek s bár véleményüket a hatóságok a munkásvédelmi ügyekben kikérték, nagyobb jelentőséghez nem tudtak eljutni. Utánuk nem sok jó emlék maradt. A háborút követő időkben kebelükben is a túlzások hívei jutottak többségbe, éppen úgy, miként az olasz szocialista pártban, ahol a vezetőszerepet maximalisták vették át s ezek a zavartkeltés érdekében minden alkalmat felhasználtak. Az olasz munkáskamarákból indultak ki a forradalmi megmozdulások, egyes gyárak megrohanása és kommunizálása, amely állapotot csak a fasiszmus uralomrajutása szüntette meg.

Nagyjában ezekben vázolható meg a munkás-, illetve munkakamara intézményének eszme- és valóság története. Ennek a történetnek tanulságait nekünk is

értékesítenünk kell. Kétségtől nálunk a munkások és munkaadók paritásos bevonását jelentő munkakamara kívánkozik megvalósításra, mint a munkásság és a munkaadók nyilvános szervként minősülő hivatalos érdekképviselete, melynek feladatai az adminisztratív képviselői teendőkön kívül különösen a munkásvédelmi törvényjavaslatok előkészítése, a gazdaságpolitikai és szociálpolitikai kérdések területén a nemzet egyetemes érdekeit szolgáló intézkedések kezdeményezése, e kérdésekben véleménynyilvánítás, a munkásság erkölcsi, kulturális gazdasági és szociális érdekeit szolgáló intézmények tevékenységének tanácsadással segítése, ezekhez munkásképviselet kiküldése, a munkások és munkaadók egymáshoz való közeledését előmozdító üzemi szociálpolitika teljesebb értékű kiépítésének előmozdítása, a munkaviszonyoknak békéltetés, szükség esetén pedig kötelező határozattal való elintézése, a kollektív szerződések minél szélesebb területen való érvényesülésének elősegítése, a minimális munkabéreknek kellő mozgékonyággal való megállapítása, a munkásvédelmi törvények betartásának általános ellenőrzése stb. A munkakamara és a szakszervezetek egymásra utalt intézmények,

a munkakamara életérdeke, hogy minél teljesebb legyen a munkásság és a munkaadók szervezkedése. A szakszervezetellenesek elfelejtik, hogy a tőke túlkapásai és embertelenségei ellen a munkásság szervezett harci erejét jelentő szakszervezeti mozgalom nélkül a törvényes munkásvédelem ma is csecsemőkorát élné és hogy bármilyen irányzat híveként is jelenjék meg az, végeredményben mindig nemzeti érdekeket szolgál, mert a nemzet közösségébe tartozó munkás számára harcol ki kedvezőbb munkafeltételeket, nagyobb kenyeret és több kultúrához való jutási lehetőséget és építi ki a munkáscsaládok százezreinek erkölcsi, kulturális, gazdasági és szociális felemelése révén a nemzet jövődjét. A munkakamarát nem lehet érdekcsoportok toborzó eszközévé tenni. Az intézményre meghatározott szerep vár az ország gazdaság- és szociálpolitikájában s ha a politika befolyása révén az ügy más sínekre kerülne, egy életellenes, bürokratikus intézménnyel több rágná a nemzet testét. Legcélszerűbb lenne a kereskedelmi és iparkamarákat ilyen paritásos munkakamarákká átszervezni.